

REVISTA CATALANA DE DRET AMBIENTAL Vol. II Núm. 1 (2011): 1 - 21
-Crònica-

**PERSPECTIVA DEL DERECHO DEL MEDIO AMBIENTE Y DE POLÍTICAS
AMBIENTALES DE LA UNIÓN EUROPEA (pp. 2-11)**

—

**PERSPECTIVA DEL DRET DEL MEDI AMBIENT I DE LES POLÍTIQUES
AMBIENTALS DE LA UNIÓ EUROPEA (pp. 12-21)**

LAURA HUICI SANCHO

*Profesora titular de Derecho Internacional Público/ Professora titular de Dret
Internacional Públic
Universitat de Barcelona*

Sumario: 1. Introducción. 2. Actividad de las instituciones en el ámbito de la política europea de Medio Ambiente. 2.1. El Consejo de la Unión Europea. 2.2. La Comisión 2.3. El Parlamento Europeo. 3. Unión Europea y cambio climático. 4. Unión Europea y biodiversidad.

1. Introducción

Las políticas ambientales de la Unión Europea en este semestre continúan priorizando la lucha contra el Cambio climático entre las principales líneas de acción. A este respecto, destaca tanto el seguimiento de las decisiones adoptadas en la Conferencia de Cancún, en diciembre de 2010, como la progresiva preocupación por la incidencia de la crisis económico-financiera internacional en este ámbito. Además, esta etapa destaca porque hemos entrado en una importante fase para la definición de las líneas estratégicas de la UE en materia medioambiental para los próximos años, abriéndose el debate sobre los resultados del 6º Programa de Acción Ambiental y la elaboración de uno nuevo. Las consecuencias de la Conferencia de Nagoya sobre la Diversidad biológica han centrado también los debates en materia ambiental.

2. Actividad de las instituciones en el ámbito de la política europea de Medio Ambiente

Las actividades de las instituciones de la Unión en este semestre se inician bajo la presidencia belga, marcada por la tensa situación política en el interior del Estado, pero que señala las políticas medioambientales como una de las líneas de trabajo prioritarias. Frente a ello, la presidencia húngara no incluye directamente este aspecto como una de sus preocupaciones principales. Únicamente, dentro de las acciones para reforzar Europa se identifican la energía, el agua y la definición de una estrategia para la región del Danubio. Por su parte, la Comisión Europea ha impulsado, en este semestre, el proceso de elaboración de la estrategia para la política medioambiental europea en un futuro próximo. Se inicia también el debate sobre los resultados del 6º Programa de Acción Ambiental. Este debate de fondo se relaciona también con el proceso de modificación de la Política Agrícola Común, planteándose la interrelación de ésta con los objetivos de protección medioambiental.

2.1 Consejo de la Unión Europea

Las dos reuniones del Consejo de la Unión en su formación de ‘Medio Ambiente’ se produjeron el 20 de diciembre de 2010, bajo presidencia belga, y el 14 de marzo de 2011, ya bajo la presidencia húngara. Además de las iniciativas relacionadas con la lucha contra el Cambio climático y las consecuencias de la Conferencia de Cancún, muchos otros temas han figurado en el orden del día de estas reuniones del Consejo. Entre los acuerdos adoptados destacan:

En la reunión del Consejo de la Unión, celebrada el 20 de diciembre de 2010:

- El acuerdo político sobre la revisión de las normas de la UE relativas a los productos para el control de plagas. Se trata de la aprobación en primera lectura de la propuesta de *Reglamento sobre Biocidas*, tras la adopción en septiembre de la posición del Parlamento Europeo también en primera lectura. El texto aprobado por el Consejo establece las sustancias activas que no podrán utilizarse en los biocidas, prohíbe las sustancias que puedan ser nocivas para la salud y excluye los productos químicos dañinos para el medio ambiente. El Reglamento combina la posibilidad de que los Estados miembros autoricen la utilización de determinados productos químicos, este tipo de mercancías podrán circular libremente en el resto de Estados miembros por aplicación del principio de reconocimiento mutuo, con un sistema de autorización a nivel europeo por la Agencia Europea de Sustancias y Preparados Químicos.
- El acuerdo, entre una gran mayoría de Estados miembros de la UE, sobre la necesidad de condicionar los trabajos de la Comisión Europea para limitar el cultivo de Organismos Modificados Genéticamente (OMG), a que presente: primero, la lista de posibles motivos en los que los Estados miembros podrían basar su decisión de limitar el cultivo de OMG y, segundo, se apliquen plenamente las conclusiones del Consejo de 2008 sobre OMG. Los trabajos del COREPER, así como, el informe elaborado por la Presidencia del Consejo ponen de manifiesto que, por el momento, existen claras diferencias entre la posición de la Comisión y de la mayoría de las delegaciones de los Estados miembros en esta materia.
- El acuerdo en adoptar las conclusiones sobre “gestión sostenible de los materiales y producción y consumo sostenibles: contribución clave para la eficiencia de Europa en materia de recursos”. En este documento, el Consejo señala su preocupación en esta materia y su interés en fomentar una utilización más eficaz y sostenible de los recursos disponibles, salvaguardando la sostenibilidad y el objetivo de la protección

medioambiental. Para lograrlo se propone un enfoque integrado de todo el proceso productivo, de utilización y desecho/reciclado de los materiales¹.

- El acuerdo sobre las conclusiones en el tema de “Mejora de los instrumentos de la política medioambiental”. La finalización en 2012 del Sexto Programa de Acción de la UE en Materia de Medio Ambiente ha llevado al Consejo a iniciar el período de reflexión sobre la eficacia del programa, los objetivos alcanzados y la necesidad de definir un nuevo enfoque para el período siguiente. Por el momento, el Consejo destaca que si bien, en gran medida, se han conseguido integrar las exigencias de protección medioambiental en el resto de políticas de la Unión, por otro lado, la política medioambiental europea sigue adoleciendo de falta de coordinación y aplicación efectiva. Para superar algunos de los problemas detectados el Consejo insta a la Comisión a que adopte toda una serie de iniciativas que mejoren la coherencia de las acciones, la información — a nivel económico, en el sistema compartido de información (SEIS), en la evaluación de impacto y la evaluación estratégica medioambiental — la aplicación de la legislación, la financiación y la innovación².

En la reunión del Consejo de la Unión celebrada el 14 de marzo de 2011:

- El acuerdo de la posición del Consejo en primera lectura sobre la propuesta de la Comisión para refundir en una única Directiva el derecho derivado existente en relación a los residuos de aparatos eléctricos y electrónicos. Se trata de mejorar la recogida y reciclado de esos aparatos, reduciendo la exportación fuera de la Unión de los residuos generados en este ámbito.

- El acuerdo sobre las Conclusiones relativas a la revisión de la estrategia comunitaria sobre el mercurio. En este punto, el Consejo acoge muy positivamente la Comunicación de la Comisión para la revisión de la Estrategia Comunitaria sobre el Mercurio, de 7 de diciembre de 2010, y conviene en la necesidad de modificar algunos aspectos del Reglamento 1102/2008, para una mayor seguridad en el tratamiento y almacenamiento de este material. A este respecto, el Consejo señala la necesidad de promover la cooperación internacional en este ámbito.

¹ El texto completo de la Conclusiones del Consejo puede consultarse en la Nota de la Secretaría General del Consejo de 13 de diciembre de 2010, doc. 17495/10.

² El texto completo de las líneas de acción propuestas por el Consejo puede consultarse en las Conclusiones del Consejo sobre Mejora de los instrumentos de política medioambiental, de 17 de enero de 2011, doc. 5302/11.

Por último, también dentro del último semestre cabe destacar el fracaso del procedimiento de conciliación con el Parlamento Europeo en torno a la comercialización de ‘nuevos alimentos’, en particular, los procedentes de animales clonados. Se mantiene por tanto la normativa en vigor que prevé la exigencia de autorización previa a la comercialización.

2.2 La Comisión Europea

La futura política medioambiental de la Unión Europea debe tener como principales objetivos la eficiencia energética, la salvaguarda de la biodiversidad, la búsqueda de una mayor coherencia fundamentada en integrar la protección del medio ambiente en las otras políticas de la Unión, la financiación, la transparencia y el intercambio de información a todos los niveles. Estos son los aspectos que la Comisión ha identificado como cruciales y que deben centrar la política medioambiental de la Unión Europea en un futuro próximo.

La necesidad de buscar y establecer la sostenibilidad en la utilización de los recursos disponibles constituye una prioridad para la Comisión y ha centrado el tema de la ‘Semana verde’ de 2011, celebrada a finales de Mayo en Bruselas. En este objetivo, se señala la importancia de realizar campañas para concienciar a la población sobre un uso más racional de los recursos disponibles, a la vez, que se promueve una reflexión y modificación de la legislación existente. A este respecto, la Comisión plantea una acción a dos niveles: por un lado, una mayor eficacia en la explotación y gestión de los recursos, y por otro lado, potenciar un reciclado eficaz y, por tanto, la reutilización de los materiales³.

Además en relación con lo anterior, destacan también la adopción por la Comisión del Plan de Eficiencia Energética 2011⁴ y el informe sobre la Estrategia temática para la prevención y el reciclado de residuos⁵. En relación al primero, la Comisión evidencia la preocupación de esta institución, por el incumplimiento del objetivo de reducir un 20%

³ *Vid.* la Comunicación de la Comisión Una Europa que utilice eficazmente los recursos- Iniciativa emblemática con arreglo a la Estrategia Europa 2020, doc. COM(2011) 21 final, de 26 de enero de 2011.

⁴ Doc. COM(2011) 109 final, de 8 de marzo de 2011.

⁵ Doc. COM(2011) 13 final, de 19 de enero de 2011.

del consumo de energía, alejándose del objetivo de establecer una economía hipocarbónica en la Unión Europea. El informe centra las medidas de ahorro en una mejor gestión y renovación de los edificios y la industria. En cuando al informe sobre la estrategia para la prevención y el reciclado de residuos, la Comisión destaca los buenos resultados conseguidos en este ámbito pero indica que muchos de los objetivos anteriores siguen siendo válidos para inspirar la acción de la Unión en esta nueva etapa.

Respecto a las iniciativas legislativas adoptadas en el período, además de las propuestas que han sido objeto de debate en las ya comentadas reuniones del Consejo (la propuesta sobre OGM, el mercurio o los residuos de aparatos eléctricos y electrónicos) tienen un interés especial dos propuestas que tiene por objeto codificar las normas del Derecho de la Unión en esos ámbitos:

- la propuesta de directiva del Parlamento Europeo y del Consejo relativa a la evaluación de las repercusiones de determinados proyectos públicos y privados sobre el medio ambiente⁶.

- la propuesta de reglamento del Parlamento Europeo y del Consejo relativo a la exportación e importación de productos químicos peligrosos⁷.

También en relación a la gestión energética y la política medioambiental cabe señalar la propuesta de Directiva sobre la seguridad de la gestión del combustible nuclear gastado y los residuos radiactivos de 3 de noviembre de 2010⁸. El objetivo de esta propuesta de directiva es establecer un marco legal en la UE para la gestión del combustible gastado y los residuos radiactivos, como parte integrante de la utilización segura de la energía nuclear para la generación de electricidad y del uso de las radiaciones ionizantes en la medicina, la industria, la agricultura, la investigación y la enseñanza.

Finalmente, también es de destacar en este período la firma del nuevo Acuerdo Estratégico entre la Comisión Europea y el Programa de Naciones Unidas para el Medio Ambiente (PNUMA)⁹. Entre otras, se identifican las siguientes prioridades comunes: protección de la biodiversidad, economía verde, utilización eficiente de los recursos,

⁶ Doc. COM(2011)/189 final.

⁷ Doc. COM/2011/245 final.

⁸ Doc. COM(2010) 618 final.

⁹ Acuerdo firmado el 16 de febrero de 2011.

consumo y producción sostenible, sustancias peligrosas, reforzar la gobernanza ambiental o lucha contra el cambio climático.

2.3 El Parlamento Europeo

Entre los temas de la agenda de trabajo de la Comisión de medio ambiente, salud pública y seguridad alimentaria del Parlamento Europeo nos parecen de especial interés:

- El firme apoyo a la Comunicación de la Comisión “Una mejor reacción europea en caso de catástrofe: el papel de la protección civil y de la ayuda humanitaria”¹⁰. En particular, se destaca la idoneidad de disponer de un Centro Europeo de Respuesta en caso de Emergencia, como mecanismo de acción más eficaz y rápido, así como, el establecimiento de mecanismos de coordinación entre la UE y sus Estados miembros para evitar duplicidades.

- El difícil debate sobre la propuesta de la Comisión sobre los OGM: Frente a la posición de varios miembros que rechazaban la propuesta en su conjunto, se impuso la opción de apoyarla con algunas modificaciones. Fundamentalmente, la comisión parlamentaria propone el mantenimiento del sistema de autorización europeo, pero respetando también la capacidad de los Estados miembros de introducir restricciones en el cultivo de OGM su posible impacto medioambiental, agrícola y socio-económico.

En el pleno del Parlamento se han adoptado las siguientes resoluciones de interés:

- La Resolución de 20 de enero de 2011, sobre una política sostenible para el Alto Norte. Aunque el Parlamento reconoce que la UE no dispone de litoral ártico, recuerda la importancia que, en su seno, tienen las políticas medioambientales. En este sentido, la Resolución pone de manifiesto el interés y legitimidad de la UE en estar asociada a las negociaciones y cooperación internacional sobre el Ártico. En particular, el Parlamento manifiesta además su preocupación por el modelo de explotación de los recursos disponibles en esa región y su impacto sobre el Cambio climático y la contaminación de la zona.

- La Resolución de 20 de enero de 2011, sobre una estrategia de la Unión europea para la región del Mar Negro. Desde el punto de vista medioambiental, esta resolución

¹⁰ Doc. COM (2010) 600 final, de 26 de octubre de 2010.

responde a la misma lógica que la anterior. El Parlamento destaca la necesidad de realizar una explotación sostenible de los recursos de esta región, clave para el abastecimiento energético de la UE.

- La Resolución de 17 de febrero de 2011, sobre la aplicación de la estrategia de la Unión europea para la región del Danubio, en la que la protección del medio ambiente constituye un pilar fundamental.

- La Resolución del Parlamento Europeo, de 3 de febrero de 2011, sobre la crisis de los residuos en Campania.

Igualmente es relevante la Declaración adoptada en el pleno de 16 de diciembre de 2010, sobre el apoyo al endurecimiento de la prohibición del cercenamiento de las aletas de tiburón en la UE. Como señala el Parlamento Europeo, la legislación de la Unión en esta materia es de las más permisivas, al considerar lícito que se desembarquen las aletas y el cuerpo del animal por separado. El descenso en la población mundial de tiburones, estando varias variantes de esta especie en peligro de extinción, hace imperativo, en la lógica de las prioridades de las políticas medioambientales de la UE, modificar la normativa europea en esta materia.

3. Unión Europea y lucha contra el Cambio climático

La lucha contra el Cambio Climático sigue siendo un eje central en la política medioambiental de la UE. En el período de la presente crónica, este tema ha estado centrado en el debate sobre las consecuencias de la Conferencia de Cancún sobre el clima (noviembre-diciembre de 2010) y en la preparación de la próxima Conferencia de Durban.

A este respecto, el Consejo de la Unión ha manifestado reiteradamente su valoración positiva de los resultados de la Conferencia que permite desarrollar acciones concretas y abre la puerta a futuros avances en el 2012. No obstante, el Consejo reconoce la necesidad de que la UE adopte una posición estratégica clara y fuerte en esta materia para permitir que estas buenas perspectivas cristalicen en el futuro consolidando el marco de negociación multilateral. En esta línea, todas las instituciones de la Unión coinciden en la necesidad de concretar nuevos objetivos de reducción de GEI, que hacia el 2050 alcancen el 50% en relación al nivel de emisiones de 1990. Siguiendo en gran

medida la posición del Parlamento Europeo se promueve la adopción de medidas en la consecución de este objetivo, al menos para la UE.

La UE defiende la necesidad de un acuerdo que obligue los Estados desarrollados a asumir una reducción de emisiones de GEI de un 80-95% en relación al nivel de emisiones de 1990. Igualmente, considera preciso seguir desarrollando mecanismos que permitan prestar la asistencia necesaria a los Países en vías de desarrollo, así como profundizar en otras vías para mitigar el Cambio climático más allá de la reducción de emisiones de GEI. En este contexto, la Comisión, con el objetivo de promover políticas de eficiencia energética, ha presentado una Comunicación titulada ‘Hoja de ruta hacia una economía hipocarbónica competitiva en 2050’¹¹. En este documento, la Comisión señala la necesidad de seguir avanzando en la investigación e innovación tecnológica, las energías renovables, la producción limpia de energía eléctrica —que se identifica como un aspecto clave en el diseño de la economía hipocarbónica—, la mejora en equipamientos en el sector industrial, en la construcción de viviendas o en la agricultura. En definitiva, se delimitan los ámbitos de acción prioritarios y se definen los objetivos internos que habrán de permitir avanzar en el cumplimiento de las obligaciones cuya asunción se promueve en las negociaciones multilaterales.

Además, de lo anterior, en el período comprendido en la presente crónica, las Instituciones de la Unión Europea han adoptado los siguientes actos normativos de relevancia en materia de cambio climático:

3.1. Régimen de comercio de derechos de emisión de la Unión Europea

El Consejo de la Unión, en su reunión de diciembre de 2010, autorizó a la Comisión para negociar a vinculación de los sistemas de comercio de emisiones de GEI de la UE de Suiza. Es la primera vez que se plantea una iniciativa de estas características si bien el objetivo es continuar extendiéndose con acuerdos similares con otros Estados.

La Comunicación de la Comisión, de 21 de diciembre de 2010, sobre el Régimen de Comercio de Derechos de Emisión de la UE ‘Hacia un marco de supervisión del mercado más sólido’ realiza un examen del establecimiento del Mercado del Carbono en la UE que está regulado de forma importante. Frente a ello el comercio de contado de

¹¹ Doc. COM(2011) 112 final, de 11 de marzo de 2011.

los derechos de emisión no está regulado a escala europea. La Comunicación de la Comisión tiene por objeto verificar si el mercado de comercio de emisiones está suficientemente protegido de prácticas abusivas u otro tipo de problemas similares.

Igualmente cabe destacar la Decisión de la Comisión de 27 de abril de 2011, por la que se determinan las normas transitorias de la UE para la armonización de la asignación gratuita de derechos de emisión conforme al artículo 10 bis de la Directiva 2003/87 del Parlamento Europeo y del Consejo. Esta medida, dirigida a todos los Estados miembros, tiende a propiciar las inversiones en tecnologías limpias.

3.2. Reglamento del Parlamento Europeo y del Consejo por el que se establecen normas de comportamiento en materia de emisiones de los vehículos industriales ligeros nuevos

La adopción del Reglamento del Parlamento Europeo y del Consejo por el que se establecen normas de comportamiento en materia de emisiones de los vehículos industriales ligeros nuevos como parte del enfoque integrado de la Comunidad para reducir las emisiones de CO₂ de los vehículos ligeros¹², culmina el proceso iniciado por la propuesta de la Comisión en noviembre de 2009. Con esta disposición se completa el conjunto de normas de la UE dirigidas a reducir las emisiones de CO₂ de los vehículos particulares nuevos (Reglamento (CE) n° 443/2009).

Teniendo en cuenta que el sector Transportes es uno de los que causa más emisiones de GEI en la UE, este Reglamento prevé la incorporación de límites de las emisiones de forma progresiva hasta el 2017. El Reglamento fija en 175g de CO₂ por Km el nivel medio de emisiones de los vehículos utilitarios nuevos. Este objetivo debe alcanzarse mediante la investigación e innovación tecnológica que permita contar con vehículos menos contaminantes y una industria europea altamente competitiva en este sector.

¹² Reglamento 510/2011, de 31 de mayo, *DOUE* L 145, de 31 de mayo de 2011.

3.3 Directiva sobre las emisiones industriales (prevención y control integrados de la contaminación)

Esta directiva de 24 de noviembre de 2010 codifica las normas de la Unión existentes en este ámbito para prevenir la contaminación procedente de emisiones industriales¹³.

4. Unión Europea y Biodiversidad

En este semestre, la UE ha centrado su actividad en este campo en la reflexión sobre los resultados de la 10ª Conferencia de las Partes de la Convención sobre Diversidad Biológica y la 5ª reunión de la Conferencia de las Partes en el Protocolo sobre Seguridad de la Biotecnología, celebradas en Nagoya (Japón), la segunda quincena del pasado mes de Octubre de 2010. La UE ha valorado muy positivamente los resultados de ambas Conferencias, destacando particularmente la adopción del nuevo Plan Estratégico de Diversidad Biológica (2011-2020), el Protocolo sobre Acceso a los recursos genéticos y participación en los beneficios derivados del Protocolo sobre Diversidad Biológica y el Protocolo complementario sobre responsabilidad y compensación del Protocolo sobre Seguridad de la Biotecnología. El 11 de febrero de 2011, la Comisión presentó la propuesta para la firma por la UE del primero de estos dos protocolos¹⁴.

¹³ *DOUE* L 334, de 17 de diciembre de 2010.

¹⁴ Propuesta de Decisión del Consejo relativa a la firma del Protocolo de Nagoya sobre acceso a los recursos genéticos y participación justa y equitativa en los beneficios que se deriven de su utilización al Convenio sobre la Diversidad Biológica, doc. COM(2011) 49 final.

Sumari: 1. Introducció. 2. Activitat de les institucions en l'àmbit de la política europea de Medi Ambient. 2.1. El Consell de la Unió Europea. 2.2. La Comissió 2.3. El Parlament Europeu. 3. Unió Europea i canvi climàtic. 4. Unió Europea i biodiversitat.

1. Introducció

Les polítiques ambientals de la Unió Europea en aquest semestre continuen prioritzant la lluita contra el Canvi climàtic entre les principals línies d'acció. Referent a això, destaca tant el seguiment de les decisions adoptades a la Conferència de Cancún, el desembre de 2010, com la progressiva preocupació per la incidència de la crisi econòmica i financera internacional en aquest àmbit. A més, aquesta etapa destaca perquè hem entrat en una important fase per a la definició de les línies estratègiques de la UE en matèria mediambiental per als propers anys, obrint-se el debat sobre els resultats del 6è Programa d'Acció Ambiental i l'elaboració d'un de nou. Les conseqüències de la Conferència de Nagoya sobre la Diversitat biològica s'han centrat també els debats en matèria ambiental.

2. Activitat de les institucions en l'àmbit de la política europea de Medi Ambient

Les activitats de les institucions de la Unió en aquest semestre s'inicien sota la presidència belga, marcada per la tensa situació política a l'interior de l'Estat, però que assenyala les polítiques mediambientals com una de les línies de treball prioritàries. Davant d'això, la presidència hongaresa no inclou directament aquest aspecte com una de les seves preocupacions principals. Únicament, dins de les accions per reforçar Europa s'identifiquen l'energia, l'aigua i la definició d'una estratègia per a la regió del Danubi. Per la seva banda, la Comissió Europea ha impulsat, en aquest semestre, el procés d'elaboració de l'estratègia per a la política mediambiental europea en un futur pròxim. S'inicia també el debat sobre els resultats del 6è Programa d'Acció Ambiental. Aquest debat de fons es relaciona també amb el procés de modificació de la política agrícola comuna, i es planteja la interrelació d'aquesta amb els objectius de protecció mediambiental.

2.1. Consell de la Unió Europea

Les dues reunions del Consell de la Unió en la seva formació de ‘Medi Ambient’ es van produir el 20 de desembre de 2010, sota presidència belga, i el 14 de març de 2011, ja sota la presidència hongaresa. A més del les iniciatives relacionades amb la lluita contra el Canvi climàtic i les conseqüències de la Conferència de Cancún, molts altres temes han figurat en l’ordre del dia d’aquestes reunions del Consell. Entre els acords adoptats destaquen:

En la reunió del Consell de la Unió, celebrada el 20 de desembre de 2010:

- L’acord polític sobre la revisió de les normes de la UE relatives als productes per al control de plagues. Es tracta de l’aprovació en primera lectura de la proposta de Reglament sobre Biocides, després de l’adopció al setembre de la posició del Parlament Europeu també en primera lectura. El text aprovat pel Consell estableix les substàncies actives que no es poden utilitzar en els biocides, prohibeix les substàncies que puguin ser nocives per a la salut i exclou els productes químics nocius per al medi ambient. El Reglament combina la possibilitat que els Estats membres autoritzin la utilització de determinats productes químics, aquest tipus de mercaderies podran circular lliurement en la resta d’estats membres per aplicació del principi de reconeixement mutu, amb un sistema d’autorització a nivell europeu per l’Agència Europea de Substàncies i Preparats Químics.

- L’acord, entre una gran majoria d’Estats membres de la UE, sobre la necessitat de condicionar els treballs de la Comissió Europea per limitar el cultiu d’Organismes Modificats Genèticament (OMG), a presentar: primer, la llista de possibles motius en els que els Estats membres podrien basar la seva decisió de limitar el cultiu d’OMG i, segon, s’apliquin plenament les conclusions del Consell de 2008 sobre OMG. Els treballs del COREPER, així com, l’informe elaborat per la Presidència del Consell posen de manifest que, de moment, hi ha clares diferències entre la posició de la Comissió i de la majoria de les delegacions dels Estats membres en aquesta matèria.

- L’acord a adoptar les conclusions sobre “gestió sostenible dels materials i producció i consum sostenibles: contribució clau per l’eficiència d’Europa en matèria de recursos”. En aquest document, el Consell assenyala la seva preocupació en aquesta matèria i el seu interès a fomentar una utilització més eficaç i sostenible dels recursos disponibles, salvaguardant la sostenibilitat i l’objectiu de la protecció mediambiental. Per

aconseguir-ho es proposa un enfocament integrat de tot el procés productiu, d'utilització i rebuig / reciclatge dels materials¹⁵.

- L'acord sobre les conclusions en el tema de “Millora dels instruments de la política mediambiental “. La finalització el 2012 del Sisè Programa d'Acció de la UE en Matèria de Medi Ambient ha portat al Consell ha iniciar el període de reflexió sobre l'eficàcia del programa, els objectius assolits i la necessitat de definir un nou enfocament per al període següent. De moment, el Consell destaca que si bé, en gran mesura, s'han aconseguit integrar les exigències de protecció mediambiental a la resta de polítiques de la Unió, d'altra banda, la política mediambiental europea segueix patint de manca de coordinació i aplicació efectiva. Per superar alguns dels problemes detectats el Consell insta la Comissió a que adopti tot un seguit d'iniciatives que millorin la coherència de les accions, la informació — a nivell econòmic, en el sistema compartit d'informació (SIS), en l'avaluació de impacte i l'avaluació estratègica mediambiental-l'aplicació de la legislació, el finançament i la innovació¹⁶.

En la reunió del Consell de la Unió celebrada el 14 de març de 2011:

- L'acord de la posició del Consell en primera lectura sobre la proposta de la Comissió per refondre en una única Directiva el dret derivat existent en relació als residus d'aparells elèctrics i electrònics. Es tracta de millorar la recollida i reciclatge d'aquests aparells, reduint l'exportació fora de la Unió dels residus generats en aquest àmbit.

- L'acord sobre les Conclusions relatives a la revisió de l'estratègia comunitària sobre el mercuri. En aquest punt, el Consell acull molt positivament la Comunicació de la Comissió per a la revisió de l'Estratègia Comunitària sobre el Mercuri, de 7 de desembre de 2010, i convé en la necessitat de modificar alguns aspectes del Reglament 1102/2008, per a una major seguretat en el tractament i emmagatzematge d'aquest material. Referent a això, el Consell assenyala la necessitat de promoure la cooperació internacional en aquest àmbit.

Finalment, també dins del darrer semestre cal destacar el fracàs del procediment de conciliació amb el Parlament Europeu al voltant de la comercialització de 'nous

¹⁵ El text complet de la Conclusions del Consell pot consultar a la Nota de la Secretaria General del Consell de 13 de desembre de 2010, doc. 17495/10.

¹⁶ El text complet de les línies d'acció proposades pel Consell pot consultar a les Conclusions del Consell sobre Millora dels instruments de política mediambiental, de 17 de gener de 2011, doc. 5302/11.

aliments', en particular, els procedents d'animals clonats. Es manté per tant la normativa en vigor que preveu l'exigència d'autorització prèvia a la comercialització.

2.2 La Comissió Europea

La futura política mediambiental de la Unió Europea ha de tenir com a principals objectius l'eficiència energètica, la salvaguarda de la biodiversitat, la recerca d'una major coherència fonamentada en integrar la protecció del medi ambient en les altres polítiques de la Unió, el finançament, la transparència i l'intercanvi d'informació a tots els nivells. Aquests són els aspectes que la Comissió ha identificat com a crucials i que han de centrar la política mediambiental de la Unió Europea en un futur pròxim.

La necessitat de buscar i establir la sostenibilitat en la utilització dels recursos disponibles constitueix una prioritat per a la Comissió i ha centrat el tema de la 'Setmana verda' de 2011, celebrada a finals de maig a Brussel·les. En aquest objectiu, s'assenyala la importància de realitzar campanyes per conscienciar la població sobre un ús més racional dels recursos disponibles, al mateix temps, que es promou una reflexió i modificació de la legislació existent. Referent a això, la Comissió planteja una acció a dos nivells: d'una banda, una major eficàcia en l'explotació i gestió dels recursos, i d'altra banda, potenciar un reciclat eficaç i, per tant, la reutilització dels materials¹⁷.

A més en relació amb l'anterior, destaquen també l'adopció per la Comissió del Pla d'Eficiència Energètica 2011¹⁸ i l'informe sobre l'Estratègia temàtica per a la prevenció i el reciclatge de residus¹⁹. En relació al primer, la Comissió evidencia la preocupació d'aquesta institució, per l'incompliment de l'objectiu de reduir un 20% del consum d'energia, allunyant-se de l'objectiu d'establir una economia hipocarbònica a la Unió Europea. L'informe centra les mesures d'estalvi en una millor gestió i renovació dels edificis i la indústria. En quan a l'informe sobre l'estratègia per a la prevenció i el reciclatge de residus, la Comissió destaca els bons resultats aconseguits en aquest àmbit però indica que molts dels objectius anteriors continuen sent vàlids per inspirar l'acció de la Unió en aquesta nova etapa.

¹⁷ Vegeu la Comunicació de la Comissió Una Europa que utilitzi eficaçment els recursos-Iniciativa emblemàtica d'acord amb l'Estratègia Europa 2020, doc. COM (2011) 21 final, de 26 de gener de 2011.

¹⁸ Doc. COM(2011) 109 final, de 8 de març de 2011.

¹⁹ Doc. COM(2011) 13 final, de 19 de gener de 2011.

Respecte a les iniciatives legislatives adoptades en el període, a més de les propostes que han estat objecte de debat en les ja comentades reunions del Consell (la proposta sobre OGM, el mercuri o els residus d'aparells elèctrics i electrònics) tenen un interès especial dues propostes que té per objecte codificar les normes del dret de la Unió en aquests àmbits:

- la proposta de directiva del Parlament Europeu i del Consell relativa a l'avaluació de les repercussions de determinats projectes públics i privats sobre el medi ambient²⁰.
- la proposta de reglament del Parlament Europeu i del Consell relatiu a l'exportació i importació de productes químics perillosos²¹.

També en relació a la gestió energètica i la política mediambiental cal assenyalar la proposta de Directiva sobre la seguretat de la gestió del combustible nuclear gastat i els residus radioactius de 3 novembre 2010²². L'objectiu d'aquesta proposta de directiva és establir un marc legal a la UE per a la gestió del combustible gastat i els residus radioactius, com a part integrant de la utilització segura de l'energia nuclear per a la generació d'electricitat i de l'ús de les radiacions ionitzants en la medicina, la indústria, l'agricultura, la investigació i l'ensenyament.

Finalment, també cal destacar en aquest període la signatura del nou Acord Estratègic entre la Comissió Europea i el Programa de Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA)²³. Entre d'altres, s'identifiquen les següents prioritats comuns: protecció de la biodiversitat, economia verda, utilització eficient dels recursos, consum i producció sostenible, substàncies perilloses, reforçar la governança ambiental o lluita contra el canvi climàtic.

2.3 El Parlament Europeu

Entre els temes de l'agenda de treball de la Comissió de medi ambient, salut pública i seguretat alimentària del Parlament Europeu ens semblen d'especial interès:

²⁰ Doc. COM(2011)/189 final.

²¹ Doc. COM/2011/245 final.

²² Doc. COM(2010) 618 final.

²³ Acord signat el 16 de febrer de 2011.

- El ferm suport a la Comunicació de la Comissió “Una millor reacció europea en cas de catàstrofe: el paper de la protecció civil i de l’ajuda humanitària”²⁴. En particular, es destaca la idoneïtat de disposar d’un Centre Europeu de Resposta en cas d’emergència, com a mecanisme d’acció més eficaç i ràpid, així com, l’establiment de mecanismes de coordinació entre la UE i els seus estats membres per evitar duplicitats.

- El difícil debat sobre la proposta de la Comissió sobre els OGM: Enfront de la posició de diversos membres que rebutjaven la proposta en el seu conjunt, es va imposar l’opció de recolzar-la amb algunes modificacions. Fonamentalment, la comissió parlamentària proposa el manteniment del sistema d’autorització europeu, però respectant també la capacitat dels Estats membres d’introduir restriccions en el cultiu d’OGM seu possible impacte mediambiental, agrícola i socioeconòmic.

En el ple del Parlament s’han adoptat les següents resolucions d’interès:

- La Resolució de 20 de gener de 2011, sobre una política sostenible per l’Alt Nord. Tot i que el Parlament reconeix que la UE no disposa de litoral àrtic, recorda la importància que, al seu si, tenen les polítiques mediambientals. En aquest sentit, la Resolució posa de manifest l’interès i legitimitat de la UE a estar associada a les negociacions i cooperació internacional sobre l’Àrtic. En particular, el Parlament manifesta a més la seva preocupació pel model d’explotació dels recursos disponibles en aquesta regió i el seu impacte sobre el Canvi climàtic i la contaminació de la zona.

- La Resolució de 20 de gener de 2011, sobre una estratègia de la Unió europea per a la regió del Mar Negre. Des del punt de vista mediambiental, aquesta resolució respon a la mateixa lògica que l’anterior. El Parlament destaca la necessitat de realitzar una explotació sostenible dels recursos d’aquesta regió, clau per al proveïment energètic de la UE.

- La Resolució de 17 de febrer de 2011, sobre l’aplicació de l’estratègia de la Unió europea per a la regió del Danubi, en la qual la protecció del medi ambient constitueix un pilar fonamental.

- La Resolució del Parlament Europeu, de 3 de febrer de 2011, sobre la crisi dels residus a Campània.

²⁴ Doc. COM (2010) 600 final, de 26 d’octubre de 2010.

Igualment és rellevant la Declaració adoptada en el ple de 16 de desembre de 2010, sobre el suport a l'enduriment de la prohibició del retallada de les aletes de tauró a la UE. Com assenyala el Parlament Europeu, la legislació de la Unió en aquesta matèria és de les més permissives, en considerar lícit que es desembarquin les aletes i el cos de l'animal per separat. El descens en la població mundial de taurons, estant diverses variants d'aquesta espècie en perill d'extinció, fa imperatiu, en la lògica de les prioritats de les polítiques mediambientals de la UE, modificar la normativa europea en aquesta matèria.

3. Unió Europea i lluita contra el canvi climàtic

La lluita contra el Canvi Climàtic segueix sent un eix central en la política mediambiental de la UE. En el període de la present crònica, aquest tema ha estat centrat en el debat sobre les conseqüències de la Conferència de Cancún sobre el clima (novembre-desembre de 2010) i en la preparació de la propera Conferència de Durban.

Referent a això, el Consell de la Unió ha manifestat reiteradament la seva valoració positiva dels resultats de la Conferència que permet desenvolupar accions concretes i obre la porta a futurs avenços en el 2012. No obstant això, el Consell reconeix la necessitat que la UE adopti una posició estratègica clara i forta en aquesta matèria per permetre que aquestes bones perspectives cristal·litzin en el futur consolidant el marc de negociació multilateral. En aquesta línia, totes les institucions de la Unió coincideixen en la necessitat de concretar nous objectius de reducció de GEH, que cap al 2050 arribin al 50% en relació al nivell d'emissions de 1990. Seguint en gran mesura la posició del Parlament Europeu es promou l'adopció de mesures en la consecució d'aquest objectiu, almenys per a la UE.

La UE defensa la necessitat d'un acord que obligui els estats desenvolupats a assumir una reducció d'emissions de GEH d'un 80-95% en relació al nivell d'emissions de 1990. Igualment, considera necessari seguir desenvolupant mecanismes que permetin prestar l'assistència necessària als Països en vies de desenvolupament, així com aprofundir en altres vies per mitigar el Canvi climàtic més enllà de la reducció d'emissions de GEH. En aquest context, la Comissió, amb l'objectiu de promoure polítiques d'eficiència energètica, ha presentat una Comunicació titulada 'Full de ruta

cap a una economia hipocarbònica competitiva el 2050²⁵. En aquest document, la Comissió assenyala la necessitat de seguir avançant en la investigació i innovació tecnològica, les energies renovables, la producció neta d'energia elèctrica —que s'identifica com un aspecte clau en el disseny de l'economia hipocarbònica—, la millora en equipaments en el sector industrial, en la construcció d'habitatges o en l'agricultura. En definitiva, es delimiten els àmbits d'acció prioritaris i es defineixen els objectius interns que hauran de permetre avançar en el compliment de les obligacions la assumpció es promou a les negociacions multilaterals.

A més, de l'anterior, en el període comprès en la present crònica, les institucions de la Unió Europea han adoptat els següents actes normatius de rellevància en matèria de canvi climàtic:

3.1. Règim de comerç de drets d'emissió de la Unió Europea

El Consell de la Unió, en la reunió de desembre de 2010, va autoritzar la Comissió per negociar a vinculació dels sistemes de comerç d'emissions de GEH de la UE de Suïssa. És la primera vegada que es planteja una iniciativa d'aquestes característiques tot i que l'objectiu és continuar estenent-se amb acords similars amb altres Estats.

La Comunicació de la Comissió, de 21 de desembre de 2010, sobre el Règim de Comerç de drets d'emissió de la UE 'Cap a un marc de supervisió del mercat més sòlid' realitza un examen de l'establiment del Mercat del Carboni a la UE que està regulat de manera important. Davant d'això el comerç de comptat dels drets d'emissió no està regulat a escala europea. La Comunicació de la Comissió té per objecte verificar si el mercat de comerç d'emissions està suficientment protegit de pràctiques abusives o un altre tipus de problemes similars.

Igualment cal destacar la Decisió de la Comissió de 27 d'abril de 2011, per la qual es determinen les normes transitòries de la UE per l'harmonització de l'assignació gratuïta de drets d'emissió acord amb l'article 10 bis de la Directiva 2003/87 del Parlament Europeu i del Consell. Aquesta mesura, dirigida a tots els Estats membres, tendeix a propiciar les inversions en tecnologies netes.

²⁵ Doc. COM(2011) 112 final, de 11 de març de 2011.

3.2. Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableixen normes de comportament en matèria d'emissions dels vehicles industrials lleugers nous

L'adopció del Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual s'estableixen normes de comportament en matèria d'emissions dels vehicles industrials lleugers nous com a part de l'enfocament integrat de la Comunitat per reduir les emissions de CO₂ dels vehicles lleugers²⁶, culmina el procés iniciat per la proposta de la Comissió al novembre de 2009. Amb aquesta disposició es completa el conjunt de normes de la UE dirigides a reduir les emissions de CO₂ dels vehicles particulars nous (Reglament (CE) número 443/2009).

Tenint en compte que el sector Transports és un dels que causa més emissions de GEH a la UE, aquest Reglament preveu la incorporació de límits de les emissions de forma progressiva fins al 2017. El Reglament fixa en 175g de CO₂ per Km el nivell mitjà d'emissions dels vehicles utilitaris nous. Aquest objectiu s'ha d'aconseguir mitjançant la investigació i innovació tecnològica que permeti comptar amb vehicles menys contaminants i una indústria europea altament competitiva en aquest sector.

3.3. Directiva sobre les emissions industrials (prevenció i control integrats de la contaminació)

Aquesta directiva de 24 de novembre de 2010 codifica les normes de la Unió existents en aquest àmbit per prevenir la contaminació procedent d'emissions industrials²⁷.

4. Unió Europea i Biodiversitat

En aquest semestre, la UE ha centrat la seva activitat en aquest camp en la reflexió sobre els resultats de la 10ª Conferència de les Parts de la Convenció sobre Diversitat Biològica i la 5ª reunió de la Conferència de les Parts en el Protocol sobre Seguretat de la Biotecnologia, celebrades a Nagoya (Japó), la segona quinzena del passat mes d'octubre de 2010. La UE ha valorat molt positivament els resultats d'ambdues Conferències, destacant particularment l'adopció del nou Pla Estratègic de Diversitat

²⁶ Reglament 510/2011, de 31 de maig, *DOUE* L 145, de 31 de maig de 2011.

²⁷ *DOUE* L 334, de 17 de desembre de 2010.

Biològica (2011-2020), el Protocol sobre Accés als recursos genètics i participació en els beneficis derivats del Protocol sobre Diversitat Biològica i el Protocol complementari sobre responsabilitat i compensació del Protocol sobre Seguretat de la Biotecnologia. L'11 de febrer de 2011, la Comissió va presentar la proposta per a la firma per la UE del primer d'aquests dos protocols²⁸.

²⁸ Proposta de Decisió del Consell relativa a la signatura del Protocol de Nagoya sobre accés als recursos genètics i participació justa i equitativa en els beneficis que es deriven de la seva utilització al Conveni sobre la Diversitat Biològica, doc. COM (2011) 49 final.